

מסורת הש"ס

(א) מוספתא דביב"ס פ"א ה"ו
 ע"ש ז"מ נט: ק"ב נא. פ"א ק"ג;
 (ב) [נבטי' ודפרי': ופאלי']
 (ג) ב"ק יב. ז"מ מו. ז"ב
 עו: ק"ג [נלעו] ו. יענין כ"ג;
 (ד) ז"מ ד: ק: נשמות לא:
 מ: (ה) ימות נב. ז"ב נא.
 (ו) [נלעו ט ע"א], (ז) ז"ב
 נא. [נקסח], (ח) [נלעו כ ע"א].
 נבירות יג ע"א, (ט) ז"מ
 מו: מו: חולין פג. ערוזין;
 פא: נבירות יג: [נקמן נב].
 (י) ז"ב כו. ק"ג. פאלי פ"ג מ"ו;
 (יא) ז"ל ומעלה, (יב) [נשנא ז'
 ע"א, סוכה ו ע"ב], (יג) [נבטי'
 נבטי': הנהלת השטות והטות]
 עס מבינו ענין. ועין
 רש"י, (יד) [ז"ב נד ע"ב],
 (טו) [נבירות ט ע"א, ז"ב ט
 ע"א], (טז) [ז"ב נב ע"א],
 (יז) [נבטי' נבטי': מ"מ
 היכל דענו מטלטלין וקרקעות
 וכו'], (יח) [נבטי' נבטי':
 נבטי', (יט) [נבטי' נבטי':
 נוסף: למכור], (כ) [נבטי'
 נבטי': לגנות ממנו דמי
 המפורשים נבטי', (כא) [והקד
 כן], (כב) [נקמן כ ע"ב],
 (כג) [נבטי' ט ח, (כד) [נבטי'
 ש, ו. ועין ר"ש פפא פ"ג
 מ"ו ורש"י ז"ב כ ע"א],
 (כה) [נבטי' נבטי' נבטי':
 ד"ה דא ד"ה ימא ומס'
 ערוזין עט: ד"ה דא דא ומס'
 ז"ב עט: ד"ה אלף], (כו) [נבטי'
 אלף], (כז) [נבטי' ט, (כח) [נבטי'
 (כט) [נבטי' ט ע"א], (ל) [נבטי'
 נבטי': (לא) [נבטי' ורש"י
 ועין רש"י, אלף מטה. ורש"י
 מקיים גורסא שלפנינו], (לז) [נבטי'
 מ"ו ט ד"ה ונבטי' שנינו
 דברי מוס' ז"ב],

מוסף רש"י
 חובא בסוף המסכת

תוס' ר"י חוקין

האשה נקנית פרק ראשון קידושין. ב.ו.
 אי נמי. משכחת לה הגזנה אלל פיל: נחצילי ומורות. הגזנה
 מן הארץ שלשה טפחים ומוליכין עליהם להגזנה שלשה טפחים
 הגזנה היא דנפקא ליה מתורת נצוד: מתני' שיש להם אחריות.
 היינו קרקעות שאחריות כל אדם הלוה וישנה בחצירו עליהן לפי
 שקיימין ועומדין לפיכך נסמכין עליהן:
חוקה. רפך ביה פורתא או דיש
 אחריות או נעל או פרך כל שהוא: או דיש
נקיין עם נכסים כו. אם מכר
 מטלטלין עם קרקע כיון שקנה לוקח
 את הקרקע בלחוד משלשה קנינים
 נקנים מטלטלין עמה: וזווקקין.
 נכסים הללו שאין להם אחריות
 דקמיירי זהו חנא את הנכסים שיש
 להן כו. אע"ג דאין נשבעין על
 הקרקעות לצדן דנפקא לן בשבועות
 (דף מ:). היכא דטענו כלים וקרקעות
 ונחציבי לישבע על המטלטלין וזוקקין
 המטלטלין את הקרקעות לישבע
 עליהן. האי וזוקקין אכנסים קאי שאין
 להם אחריות ולאו אצית דין:
גמ' ואימא עד דאיכא שטר.
 זהדי כסף דכתיב קרא (ירמיה נב)
 וכחז נספר וחסום: לא שנו.
 דקני בכסף לחודיה אלף במקום
 שאין רגילין לכחז שטר מכירה:
 לא קנה. דכיון דרגילין זהדי לא
 סמכא דעתיה דלוקח עד דנקיט שטר
 ועיקר דעמו לקנות על השטר הוא:
ואם פריש. אם רלווי יקנה לי כספי
 להכי אמר תרתייהו שיהא הוא יכול
 לחזור בו אולי המוכר לא יחזור
 כדמסר ואולי שאם זה המוכר
 לחזור יאמר לו אני רואה שיקנה לי
 כספי ואם הוא זה לחזור יאמר לו
 אני רואה שיהא כספי קונה עד
 שיבא השטר וכל זמן שלא קבלתי
 השטר לחזור בי: אם ספר המקנה.
 אלמא יש קנין דאף כספר נצדו:
עד שיטן דמים. דלא גמר מוכר
 ומקנה עד דקביל דמים ואע"ג דקביל
 דמים צדי שטר אלף היכא דפריש
 וכדאמרין לעיל: הרי זו מנורה
 ונפוסה. קא סלקא דעתך או לא
 קמני: מפני רעסה. דניחא ק' ליה
 דלקנייה ליה שטר ללוקח כי היכי
 דלא מצי למיהדר ביה: רב אשי
 אמר. הך מתנית' צותן מתנה מיירי
 וכלה חלה כח ולא או לא קמני
 אלא קן וכן כח לו שדי מנורה
 ונתונה לך לייפות את כח שאם יגזנה
 בעל חוב של נותן ממנה ישוב עליו
 לתצוה וימננו דמים המפורשים:
ושנו צעירים. גלילה בן אחים
 קאמר ליה: צעירה. דתפשתם
 אשנו קאי: מיד ליה. דהיינו
 משיכה: ולר' יוחנן דאמר. בפרק
 הוזהב: דבר מורה מעוט קונות.
 כדאשכחן גבי הקדש ונתן הכסף
 וקס לו: אמר לך. מתני' לא
 קמני תנא דמתני' שקרו חכמים
 תקנה אלף משיכה גזירה שמה יאמר לו נשרפו חטיף צעליהם:
ויטן להם אצנים. צני יחושפט כתיב וסיפיה דקרא עם ערי
 מנורות ציהודה: לצורין צו. שיהו אותן מטלטלין מונחין
 לצאתו קרקע: וצידוי ל"ג דלא מי שאין לו קרקע מתוודה
 על המעשרות ויכול לומר וצדך את עמך את ישראל ואת האדמה
 אשר נתתה לנו: ולא דמי לצעירים דבעי למימר אשר נתת לי:

אי נמי בחבילי ומורות: מתני' נכסים
 שיש להם אחריות נקנין בכסף ובשטר
 ובחוקה בשאין להם אחריות אין נקנין אלא
 במשיכה נכסים שאין להם אחריות נקנין
 עם נכסים שיש להם אחריות בכסף ובשטר
 ובחוקה וזווקקין את הנכסים שיש להם
 אחריות לישבע עליהן: גמ' בכסף מגלן אמר
 חוקיה אמר קרא ישרות בכסף יקנו ואימא
 עד דאיכא שטר דכתיב וכתוב בספר וחתום
 אי כתיב יקנו לבסוף כדקאמרת השתא
 דכתיב יקנו מעיקרא כסף קני שטר ראה
 בעלמא הוא אמר רב הלא שנו אלא במקום
 שאין כותבין את השטר אבל במקום
 שכותבין את השטר לא קנה וזאי פריש פריש
 כי הא דרב אידי בר אבין כי זבין ארעא אמר
 אי בעינא בכספא איקני אי בעינא בשטרא
 איקני אי בעינא בכספא איקני דאי בעיתו
 למיהדר לא מציתו הדדיתו ואי בעינא בשטרא
 איקני דאי בעינא למיהדר הדדנא ביי:
 ובשטר: מגלן אילמא משום דכתיב וכתוב
 בספר וחתום והעד עדים והאמרת שטר ראה
 בעלמא הוא אלא מהכא ואקח את ספר
 המקנה אמר שמואל לא שנו אלא יבשטר
 מתנה אבל במכר לא קנה עד שיתן לו
 דמים מתיב רב המנונא בשטר כיצד כתב
 לו על הנייר או על החרס אע"פ שאין בהם
 שוה פרוטה שדי מכורה לך שדי נתונה לך
 הרי זו מכורה ונתונה הוא מותיב לה והוא
 מפרק לה במכור שדרה מפני רעתה רב
 אשי אמר במתנה ביקש ליתנה לו ולמה
 כתב לו לשון מכר כדי ליפות את כוחו:
 ובחוקה: מגלן אמר חוקיה אמר קרא וישבו
 בעריכם אשר אשמתם במה תפשתם
 בישיבה דבי וישמעאל תנא וירשתם אותה
 וישבתם בה במה ירשתם בישיבה: ושאין
 להם אחריות אין נקנין אלא במשיכה: מגלן
 דכתיב ובי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה
 מיד עמיתך דבר הגקנה מיד ליד ולר' יוחנן
 דאמר דבר תורה מעות קונות מאי איכא
 למימור תנא תקנתא דרבנן קתני: נכסים
 שאין להם אחריות: מנהגי מולי אמר
 חוקיה דאמר קרא ויתן להם אביהם
 מתנות וגו' עם ערי מצורות ביהודה
 איבעיא להו בעינן צבורים או לא אמר
 רב יוסף תא שמע ר' עקיבא אומר
 דקרקע כל שהוא חייבת בפאה ובבכורים
 ולכתוב

אי נמי בחבילי ומורות. פי' בקונטרס משכחת לה להגזנה פיל
 נחצילי ומורות הגזנה מן הארץ שלשה ומעלה עליהן להגזנה
 ג' הגזנה היא דנפיק לה מתורת נצוד ולפירושו כללים לא מצי
 למימר דליקני מדין הגזנה שיניח כלים תחת רגליו דסתמיהו אין
 צעזיין שלשה טפחים ולפי ר"ת
 דמפרש דהגזנה נפטא קני וז"ל סתם
 כלים אין צעזיין טפח וקשה אמאי
 נקט חצילי ומורות לומר וצדך אצנים או
 עזים ומפרש הרצ משולש דלהכי
 נקט חצילי ומורות לפי שהן מאכל
 פיל כדאמרין פרק מפנין (שבת דף
 קנח). מטלטלין חצילי ומורות בשבת
 מפני שהן מאכל לפילין ומגביהין לפיל
 חצילי ומורות למעלה והוא קופץ
 ומגביה את עצמו מן הארץ ואוכלין ואין
 לתמוה אי חשיבה הגזנה צדי דכ"ג
 אשכחן בפרק שילוח הקן (חולין דף
 קמב). כי היכי דליגבינהו ולקנינהו:
אמר קרא שדות בכסף יקנו. הא
 דלא (א) אייתי מקרא דכתיב
 גבי עפרון (בראשית ג) משום דלילמא
 ה"מ מנכרי שכל קנינו צדקס:
על הנדיר או על החרס. פי' לעיל
 (דף ט. ב.) ור"ה. **בבא בתב**
בשון מבר דייפות וכו'. ואת
 ולמה כתב לו צלשון מתנה צלמא
 מכר משום אחריות אלף מה יפוי כח
 יש צמתנה אי משום דצמתנה לית
 ציה משום דינא דבר מנרל הא אמר
 בפרק המקנל (ז"מ דף קח): דמתנה
 דלית צה אחריות לית צה משום
 דינא דבר מנרל וז"ל דשני שטרות
 כותב לו אם כרין לאחמיה מנרלה
 של מכר ואם כרין לדניא דבר
 מנרל מנרלה של מתנה ומנניע של
 מכר (ו) ועוד נראה דמיירי שפיר צשטר
 אחד והא דכתיב ליה צלשון מתנה
 לפי שהאמת הוא כך וכו' וצירושלמי
 צפירקין מפרש דיפוי כח של מתנה
 היינו לגבי זכר דזות דמוכר שדה
 צסמל לא מכר צור דזות (א) חייבת צצילה
 מתנה צעין עיני נותן הכלל:
קרקע כל שהוא חייבת בפאה.
 צירושלמי דמסכת פאה
 פריך על הך משנה עד שלא קצרה
 אינה חייבת בפאה ומשקלר אין כלן
 שיוז ומשני תפתי שיהא שם קנה א'
 וצו חמשה שיצולות מדדמיק לומר כן
 משמע דככל שהוא (א) חייבת צצילה
 וכן משמע צסמון דדמיק לאוקמה
 צמטו ומלה צה מרגליות וצפדק לא
 יחפור (ז"ב דף טו:). מוקי לה צחטה
 דאי צצילין לא מיחייב צצכורים אלא
 היה לו י"ו אמה לכל רוח שציעור
 יניקה ותימה דהא חטה נמי יונקת שלשה
 טפחים דמוכח צשמעתא דערוגה
 בפרק ר' עקיבא (שבת דף פה).
 וז"ל אע"ג דייניק עד שלשה טפחים
 מ"מ אין עיקר יניקתה אלא כנגדו
 וכה"ג אשכחן גבי אילן גופיה אע"ג
 אמה דמוכח צלל יחפור (ז"ב ט) אפ"ה לא צדי אלף י"ו אמה דכך
 הוא עיקר יניקתו: ובידורי. פי' בקונטרס דלי"ג צידור' דאף מי
 שאין לו קרקע מתוודה על המעשר ויכול לומר וצדך את עמך את ישראל
 ואת האדמה אשר נתת לנו ולא דמי לצעירים דבעי למימר אשר נתת לי
 וכן פרי' דלי"ג וצידוי ולא מטעם דרש"י אלף משום צצירושלמי (דפאה
 פ"ג) פריך דהא מילמא גופא אמאי לא מצי וצידוי' אלמא משמע דלא
 גרסינן ליה וגם משמע מי שאין לו קרקע (א) מתוודה בגון פירות לקוחין:
 ולכתוב

א' נמי בחבילי ומורות. פי' בקונטרס משכחת לה להגזנה פיל
 נחצילי ומורות הגזנה מן הארץ שלשה ומעלה עליהן להגזנה
 ג' הגזנה היא דנפיק לה מתורת נצוד ולפירושו כללים לא מצי
 למימר דליקני מדין הגזנה שיניח כלים תחת רגליו דסתמיהו אין
 צעזיין שלשה טפחים ולפי ר"ת
 דמפרש דהגזנה נפטא קני וז"ל סתם
 כלים אין צעזיין טפח וקשה אמאי
 נקט חצילי ומורות לומר וצדך אצנים או
 עזים ומפרש הרצ משולש דלהכי
 נקט חצילי ומורות לפי שהן מאכל
 פיל כדאמרין פרק מפנין (שבת דף
 קנח). מטלטלין חצילי ומורות בשבת
 מפני שהן מאכל לפילין ומגביהין לפיל
 חצילי ומורות למעלה והוא קופץ
 ומגביה את עצמו מן הארץ ואוכלין ואין
 לתמוה אי חשיבה הגזנה צדי דכ"ג
 אשכחן בפרק שילוח הקן (חולין דף
 קמב). כי היכי דליגבינהו ולקנינהו:
אמר קרא שדות בכסף יקנו. הא
 דלא (א) אייתי מקרא דכתיב
 גבי עפרון (בראשית ג) משום דלילמא
 ה"מ מנכרי שכל קנינו צדקס:
על הנדיר או על החרס. פי' לעיל
 (דף ט. ב.) ור"ה. **בבא בתב**
בשון מבר דייפות וכו'. ואת
 ולמה כתב לו צלשון מתנה צלמא
 מכר משום אחריות אלף מה יפוי כח
 יש צמתנה אי משום דצמתנה לית
 ציה משום דינא דבר מנרל הא אמר
 בפרק המקנל (ז"מ דף קח): דמתנה
 דלית צה אחריות לית צה משום
 דינא דבר מנרל וז"ל דשני שטרות
 כותב לו אם כרין לאחמיה מנרלה
 של מכר ואם כרין לדניא דבר
 מנרל מנרלה של מתנה ומנניע של
 מכר (ו) ועוד נראה דמיירי שפיר צשטר
 אחד והא דכתיב ליה צלשון מתנה
 לפי שהאמת הוא כך וכו' וצירושלמי
 צפירקין מפרש דיפוי כח של מתנה
 היינו לגבי זכר דזות דמוכר שדה
 צסמל לא מכר צור דזות (א) חייבת צצילה
 מתנה צעין עיני נותן הכלל:
קרקע כל שהוא חייבת בפאה.
 צירושלמי דמסכת פאה
 פריך על הך משנה עד שלא קצרה
 אינה חייבת בפאה ומשקלר אין כלן
 שיוז ומשני תפתי שיהא שם קנה א'
 וצו חמשה שיצולות מדדמיק לומר כן
 משמע דככל שהוא (א) חייבת צצילה
 וכן משמע צסמון דדמיק לאוקמה
 צמטו ומלה צה מרגליות וצפדק לא
 יחפור (ז"ב דף טו:). מוקי לה צחטה
 דאי צצילין לא מיחייב צצכורים אלא
 היה לו י"ו אמה לכל רוח שציעור
 יניקה ותימה דהא חטה נמי יונקת שלשה
 טפחים דמוכח צשמעתא דערוגה
 בפרק ר' עקיבא (שבת דף פה).
 וז"ל אע"ג דייניק עד שלשה טפחים
 מ"מ אין עיקר יניקתה אלא כנגדו
 וכה"ג אשכחן גבי אילן גופיה אע"ג
 אמה דמוכח צלל יחפור (ז"ב ט) אפ"ה לא צדי אלף י"ו אמה דכך
 הוא עיקר יניקתו: ובידורי. פי' בקונטרס דלי"ג צידור' דאף מי
 שאין לו קרקע מתוודה על המעשר ויכול לומר וצדך את עמך את ישראל
 ואת האדמה אשר נתת לנו ולא דמי לצעירים דבעי למימר אשר נתת לי
 וכן פרי' דלי"ג וצידוי ולא מטעם דרש"י אלף משום צצירושלמי (דפאה
 פ"ג) פריך דהא מילמא גופא אמאי לא מצי וצידוי' אלמא משמע דלא
 גרסינן ליה וגם משמע מי שאין לו קרקע (א) מתוודה בגון פירות לקוחין:
 ולכתוב

רעד א מיי פ"א מהל'
 מורה הל"ז סמנ
 עשין פט טוש"ע חור"מ ס' קל
 סעי' ז:
 רעד ב מיי שם פ"ג היל'א
 סמנ שם טוש"ע חור"מ
 ס' קל סעי' ז:
 רעד ג מיי שם היל'א סמנ
 שם טוש"ע חור"מ ס' קל
 סעי' ז:
 רעד ד מיי פ"א מהל' טוען
 וטוען היל'א סמנ עשין
 נה טוש"ע חור"מ ס' נה סעי'
 ה:
 רעד ה מיי פ"א מהל'
 מורה הל"ז סמנ
 עשין פט טוש"ע חור"מ ס' קל
 סעי' ז:
 רעד ו מיי שם היל'א טוש"ע
 שם סעי' ז:
 רעד ז מיי פ"א מהל' וזיה
 היל'א סמנ שם טוש"ע
 חור"מ ס' קל סעי' ז:
 רעד ח מיי פ"א מהל'
 מורה הל"ז סמנ שם
 טוש"ע חור"מ ס' קל סעי' ז:
 רעד ט מיי שם טור ש"ע
 שם סעי' ז:
 רעד י מיי שם פ"ג היל'א
 סמנ שם טוש"ע שם ס'
 קל סעי' ז:
 רעד כ מיי פ"א מהל' מתנת
 עניים הל"ז:
תורה אור השלם
 1. שדות בבסוף קננו
 וכתוב בספר וחתום והעד
 עדים בארץ בגין ובסביבי
 ירושלם ובערי יהודה ובערי
 יהודה ובערי השפלה ובערי
 הדגבן כי אשיב את שבותם
 נאם יי:
 2. ואקח את ספר המקנה
 את החתום והעד והעדים
 ואת הגלגל ירימיהו לב יא
 3. ואני הנני יושב בצמצפה
 לעמוד לפני הפשדים אשר
 יבאו אלינו ואתם אספו
 יין וצדן ושמן וישמו
 בכלביכם ושבו בעריכם אשר
 תפשתם: ירימיהו מ י
 4. כי אתם עברית את הדין
 לבא לרשת את הארץ
 אשר יי אלהיכם נתן לכם
 וירשתם אותה וישבתם בה:
 וברם יא לא
 5. וכי תמכרו ממכר
 למימך או קנה מיד עמיתך
 אל חנונ אש את אחיו:
 ויקרא כה די
 6. ויתן להם אביהם
 מתנות רבות לכסף ולחלב
 ולמגנות עם ערי מצרות
 ביהודה ואת המוקלח נתן
 ליהודים כי הוא הבכור:
 דברי הימים ב כא ג
הנהגות הב"ח
 (א) תוס' ד"ה אמר וכו' אייתי
 מקרא. ז"ב ע"ד פל ד"ה א"י
 שמוע: (ב) ד"ה קרקע וכו'
 משמע דכלל שהוא ממש
 חייבת:
מוסף תוספות
 א. גבי לוי בר סיוי דאקני
 ליה פירות שוכבו לרב
 יהודה אתא לקמיה דשמואל
 איל זיל טרוף אקני כ
 הדין ליתבנהו ויתקנינהו.
 מוס' הלא"ש. ב. שכל שנבנה
 מחמתו הרי הוא כאלו
 הגביוהו בידו ממש וכדאמרין
 גבי משיכה קורא לה היא
 באה. ריע"ב. ג. בחול לשון
 מכירה וכו' ולשון מוס' הלא"ש.
 ז. ד. דנתן בפרק המוכר את הבית (ב"ב סה). בדי"א במוכר אבל בנותן מחנה נותן את כולם. מוס' הלא"ש. ה. כיון דכל
 שהוא דוקא חטא נמי היכי מחייבא. מוס' הלא"ש. ו. וכו' שאין לו יניקה גולן הוא ואין מביאין ממנו בכורים כדאמרין (ב"ב
 כו) באילן הנטוע תוך י"ו אמה שאין מביאין ממנו בכורים. ריע"ב. ז. א. שהיא מבחשת את הקרקע. מוס' הלא"ש. ו. וכו' דכן וכן
 לא חשיב גולן. ריע"ב. ח. עשרים וחמש אמה. מוס' הלא"ש. ט. דאי וידוי בכורים הוא קתני בכורים ואי וידוי מעשר. ריע"ב. י.
 דקאמר עלה בירושלמי ר' מנא בעי ולמה לא אגן אמרין מי שאין לו קרקע פטור מן הורדיו דכתיב ואת האדמה אשר
 נתת לנו וכו'. מוס' הלא"ש.